

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sapientissima Dei Mvndvm Regentis Gvbernatio; Ex qua
pendent, quæ vulgò in Casv, Fortvna, Fato, Esse Pvtantvr**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1645

§. 11. Nullum in Mundo casum contingere, nullam Fortunam mutari, sine
diuinæ sapientiæ dispositione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52314)

Sit explicatâ *Fortuna* & *Casus* naturâ, diu obseruo, primum est, ab Aristotèle, alijsque compluribus, ipsam fossionem, qua thesaurus obruitur, vel eruitur, *Fortunam*, aut *Casum* nominari; vnde etiam *Fortunam* & *Casum* ad causam efficientem, licet *per accidens*, & præter intentionem vtriusque for-
dientis, reuocat: ab alijs autem ipsum euen-
tum, seu inuentionem thesauri *Fortunam*,
aut *Casum* nominari. Quod parum interest,
cum ipsa etiam inuentio, sit quædam effe-
ctio, seu causa, ob quam thesaurus habetur,
& non rarò effectus à causa denominetur.
Alterum est, ferè idem esse *Casum* atque *For-
tunam*, nisi quòd hæc pressius, in ijs dunta-
xat posita sit, quæ ex proposito & consultò,
seu propter finem, ex electione geruntur;
Casus autem magis latè patens, sit *caussa per
accidens* etiam in illis, quæ alicuius gratia
quidem, & propter finem, sed siue cum, siue
sine electione fiunt. Hinc lapides, è quibus
Deorum altaria constarent, non, nisi simi-
litudine quadam, Protarchus, *fortunatos*
vocauit.

§. XI.

*Nullum, in Mundo, Casum contingere, nullam
Fortunam mutari, sine diuina sapien-
tie dispositione.* Qui

Qui hæc fundamenta penetrat, facile vitat errorem Ethnicorum, & magna luce perfusus multas à se propellit animi perturbationes. Tametsi enim, non raro, horrendi quidam Casus, præter mentem, voluntatemque hominum, aut secundæ alicuius causæ ingenium, accidunt; non accidunt tamen præter voluntatem Dei, qui est causa prima, liberè, providè, & creaturarum naturis congruè mouens, & inter se connectens causas secundas. Itaque mortalibus aliquid fortuito contingit, quia ignorant diuinæ Providentiæ consilia & scopum, ac, in cœlestibus arcanis, consultissimum concursum, vel impedimenta causarum aliarum. Deo, cuius sapientia omnia reguntur, & cuius oculis omnia patent, nihil est fortuitum, aut inopinatum. Omnia aut definit, aut permittit, atque in bonum finem dirigit, etiamsi ipsa mala sint, & contra mentem votumque causæ particularis. Scitissime Hipponensis Antistes: *Nihil, inquit, in ista totius creaturæ amplissima quadam immensaque Rep. est, quod non de interiore atq; intelligibili aula summi Imperatoris, aut jubeatur, aut permittatur. Et rursum. Quidquid casu fit, temerè fit, siue providentia fit: sed nihil ex-*

Prou. 16.
2.

S. Aug.
lib. 3. de
Trin. c. 4.

tra diuine prouidentie regulam accidit: ergo, respectu illius, nihil temere, aut vice fortuita potest accidere. Vulgus igitur & plebeia inscitia, stultorumq; error ac superstitio Deam Fortunam credit; quæ negotia humana regat. Qui rectè sapit, & censet, non *Fortuna*, sed Deo sacrificat; neque cæcam Deam, quæ nescit & non videt, cui det, vel neget, sed omnia videntem diuinam bonitatem, rebus gerendis aduocat. Christianè Ethnicus

Iuuenal. Satyr. 10. poëta:

*Nullum numen abest, si sit prudentia. sed nos
Te facimus, Fortuna, Deã, cælôq; locamus,
Quare certa sententia tenendum est, ea,
quæ, hominum iudicijs respectûque, Casu
eueniunt, apud Deum omnia clarissimè in-
tuentem, consilio certo iustoque euenire;
item quæ, apud nos, fortuitò fiunt; fieri,
apud supremum rerum omnium Moderato-
rem, omnes rerum causas casûsque proui-
dentem ac disponentem, sapientissimâ de-
stinatione. Nihil illi incertum est. Ipsa eti-
am contingentia necessariò nouit. Nun-
quam dubitat, etiamsi nostro se sermoni
accommodans videtur subinde
loqui dubitanter.*

